

NatuurNabij

IVN Eemland

winter 2014-2015 jaargang 43

Gebruik Kop 1, Kop 2, Kop 3 en Bold voor verschil

tende opmaak mogelijkheden

**Fotospecial
de Birk**

Actief voor en in de natuur

Bestuur en werkgroepen

Harm Jan Luth, voorzitter

06-51598157

voorzitter@ivn-eemland.nl

Bettie Walland, secretaris

secretaris@ivn-eemland.nl

035-5432384

Roel van Wijk, penningmeester

035-5422207

penningmeester@ivn-eemland.nl

Martine van der Kaa, bestuurslid

035-6011652

info@ivn-eemland.nl

Dick Nagelhout, bestuurslid

035-6022802

Communicatie/Natuur Nabij

Carla Franssen

06-42243827

natuurnabij@ivn-eemland.nl

Cursussen

Henk-Jan Strang

06-49718070

cursussen@ivn-eemland.nl

Eemnes

Nelleke Bary

035-5382661

eemnes@ivn-eemland.nl

Excursies

Corry Heus

035-6023163

excursies@ivn-eemland.nl

Fotografie

Dick Nagelhout

0356022802

fotografie@ivn-eemland.nl

Natuurpaden

Martien van Liempd

030-2292639

natuurpaden@ivn-eemland.nl

Natuurwerkgroep Bunschoten

Wim Smeets

033-2983147

bunschoten@ivn-eemland.nl

Natuur en milieu

vacature

Padden

Tim de Wolf

035-6026761

padden@ivn-eemland.nl

Planten

Marjan Dekker

06-24239907

planten@ivn-eemland.nl

Scholen

Mary van der Bijl en Alma Dijkgraaf

035-6021152

scholenwerkgroep@ivn-eemland.nl

Vlinders

Violet Middelman en Remco Vos

06-11268833

vlinders@ivn-eemland.nl

Vogels

Peter van der Wijst

06-26438782

vogels@ivn-eemland.nl

Wandelingen

Martine van der Kaa en Tanneke Voorintholt

035-6011652

wandelingen@ivn-eemland.nl

Weidevogels De Wulp

Roel van Wijk

035-5422207

weidevogels@ivn-eemland.nl

Website

Peter van der Wijst en Remco Vos a.i.

0626438782 (Peter)

website@ivn-eemland.nl

Webredactie a.i.

Violet Middelman en Bettie Walland

webredactie@ivn-eemland.nl

Foto cover door Hans Visser "aan de oevers van de Eem"

IVN Eemland

Voorwoord

Vorig jaar ging de Fotospecial van dit blad over het Nonnenland. Deze keer gaan we naar De Birk op de grens tussen Soest en Amersfoort. Hier kan men een mooie wandeling maken over Klompenpad "Het Derde Erfpad". De Fotowerkgroep van IVN Eemland heeft dit gebied in 2014 een aantal keren bezocht. Daarnaast zijn individuele leden af en toe op pad gegaan om foto's te maken. Voor de geschiedenis van het gebied zijn we echt de boeken ingedoken. Het bleek ons dat er gelukkig veel informatie is vastgelegd over dit deel van Soest. In 2015 willen we onze aandacht richten op een aantal interessante plekken in Eemnes.

Namens de Fotowerkgroep
Dick Nagelhout
Peter van der Wijst

4	Geschiedenis van de Birk
8-9	Fotopagina's
14	Publiekswandelingen
15	van het Bestuur

Natuur Nabij

Kwartaalblad IVN Eemland
Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid
www.ivn-eemland.nl
natuurnabij@ivn-eemland.nl
Inzenddatum lente editie: 7 maart 2015

Secretariaat IVN Eemland
p/a van Lenneplan 76
3768 XL Soest
secretaris@ivn-eemland.nl

Contributie/donatie

Tarief 2015
Leden €19,00
Donateurs €14,00
gezinsleden €5,00

Geschiedenis van De Birk

Het gebied De Birk aan de oostrand van Soest was in de Middeleeuwen een dorp, ongeveer even groot als Soest en Hees. Het goed in die Birk had rond 1300 nog een apart gerecht (bestuur) dat na 1325 een geheel met Soest zou vormen. In 1420 werd hier het Klooster der Regulieren in De Birk gesticht, Mariënhove, in de volksmond dat Cloester in de Birk. Na de plundering van het klooster in 1543 door de soldaten van Maarten van Rossum, trokken de kloosterlingen zich terug in Amersfoort. In 1644 waren er vier boerderijen van het klooster die vanuit Amersfoort geteld het Eerste, Tweede, Derde en Vierde Erf werden genoemd.

Klompenpad

De boeren woonden aan wat nu de Birkstraat is en hadden doorlopende stroken grond van de Korte Duinen tot de Eem. Zij lieten hun schapen grazen op de heidevelden waar nu de Soester Duinen liggen. Schapenmest vermengd met heideplaggen werd benut om de arme zandgronden als akkerland te kunnen gebruiken. Dichterbij de Birkstraat lagen de akkers. Meer tegen de Eem aan bevonden zich de weilanden. Daar waar het erg nat was, vlak bij de Eem, werd alleen gehooïd. Het klompenpad - in totaal 9 km - loopt in twee richtingen tussen de Korte Duinen en de Eem en volgt zo de Middeleeuwse agrarische samenleving. Het is een mooi deel van 'het in landschappelijk opzicht zo zeer uiteenlopende Soest' zoals de dichter Rinke Tolman Soest benoemt. Het gebied valt samen met de voorgestelde, maar in 2011 om financiële redenen weer geschrapte, Ecologische verbindingszone 802: Heuvelrug-Eem en is ook qua natuur dus interessant.

Winterkoning , foto Peter van der Wijs

Rondwandeling Klompenpad

De wandeling begint tegenwoordig bij Fletcher Hotel-Restaurant Het Witte Huis aan de Birkstraat. Tegenover het hotel ligt het Eerste Erf. Sinds 1980 is het niet meer in gebruik als boerderij. Na het oversteken van de Birkstraat gaan we naar rechts. Even later lopen we links een mooi voetpad in, beschaduwd door vooral eiken en berken, dat zeker in de weekenden vrij goed bewandeld wordt. Tussen de koeien hebben we ook reeën en vossen zien lopen. Over de laatste is niet iedereen enthousiast. Bijna aan het eind zie je rechts boven de sloot een oude vlier liggen waarop aan het eind van het jaar judasoren voorkomen (foto blz.9)

Volg de bordjes, foto Peter van der Wijst

Smalle dekzandrug

Daarna lopen we bijna tegen het talud van de spoorlijn Amersfoort-Baarn aan. Het talud ligt op een smalle dekzandrug, maar werd vooral zo hoog aangelegd om bij hoogwater op de Zuiderzee het achterland droog te houden. We steken het spoor over en volgen naar rechts een stukje Peter van den Bremerweg.

Bospad met eerste herfstkleuren, foto Rosalie Kummel

Melksteeg

Hier zien we een waardevol kleinschalig landschap waar onder meer uilen en torenvalken broeden. Na een paar honderd meter ligt naast de A.P. Hilhorstweg weer een wandelpad. Dit pad is een deel van de vroegere Melksteeg die liep van Birkhoven tot de Eem. Het werd gebruikt om vanuit Isselt, Birkhoven en De Birk naar de koeien te lopen die gemolken moesten worden. Dit pad is vanouds de grens tussen Soest en Isselt (tot 1812 een eigen gerecht, daarna toegevoegd aan Soest en vanaf 1941 bij Amersfoort)

De Melksteeg in het voorjaar, foto Peter van der Wijst

Bospaardenstaart

Aan het begin van het pad zien we van het late voorjaar tot de herfst de bospaardenstaart. Deze zeldzame plant is minstens 200 jaar oud want in 1814 werd de plant op deze plek al gemeld door Dr. Mr. J. L.W. baron de Geer van Jutphaas. De plant beslaat zo'n 50 strekkende meters en wist in 2010 ook sporenaren te vormen, nadat de gemeente bramenstruiken gesnoeid had waardoor er meer licht op deze plek ontstond. (foto op blz. 8)

BOERDERIJWINKEL HOEVE RAVENSTEIN

NAAST KASTEEL GROENEVELD

MET BIOLOGISCHE- EN STREEKPRODUCTEN
NATUURVLEES VAN HOEVE RAVENSTEIN
Vertrouwd & eerlijk Natuurvlees

Openingstijden Boerderijwinkel
 Dinsdag t/m donsdag 10.00-17.00
 Vrijdag 10.00-18.00
 Zaterdag 10.00-17.00
 Zondag & maandag gesloten

WWW.HOEVERAVENSTEIN.NL

Buizerdnest

Wat verderop zijn links vrijwel altijd wel een of twee buizerds te zien die daar elk jaar een nest hebben. We passeren dikke stronken van eeuwenoude bomen. In de berm van de weg zijn eind april volop oranjepijpjes te vinden op de pinksterbloemen. Langs het pad komen de mooiste insecten voor zoals penseelkevers (zie foto blz. 8), distelboktorren en blauwe glazenmakers. Bij de bocht staat een merkwaardig stuk beton. Is het een grenspaal? Daar is het eigenlijk te lomp voor. Een onderdeel van een tankversperring? Voor de inzenders van de juiste oplossing volgt een eervolle vermelding in het volgende nummer van dit blad. Na de bocht lopen we langs een brede beek. Aan de overkant zien we – en ruiken we soms – de Amersfoortse waterzuivering. Het is voor het goede doel zullen we maar denken. We passeren een aantal poelen. De elzen worden druk bezocht door donkerblauw gekleurde elzenhaantjes.

Geringd Buizerdvrouwtje met uitzicht over de polder, foto Martijn Boonman

Vogel-, vlinder- en libellentellingen

We lopen nu een deel van onze vogel-, vlinder- en libellentelroute. In de lente en zomer treffen we drie generaties landkaartjes aan van soms 20 exemplaren. Daarnaast zien we vaak de kleine vuurvlinder, het icarusblauwtje, soms het bruin blauwtje en uiteraard witjes, kleine vos, atalanta, zandoogjes, enzovoort. Verder kun je hier zeker 50 houtpantserjuffers tellen. Ook komen de grote en kleine roodoogjuffers hier voor, naast bijvoorbeeld vroege glazenmakers, weidebeekjuffers en lantaarntjes. In totaal zagen we hier in 2014 20 soorten vlinders en 20 soorten libellen, grofweg een derde van het totale aantal dat in Nederland voor komt.

Bij de volgende bocht staat een mooi bankje. Alleen de locatie is niet erg gelukkig. Aan het einde van de zomer kijk je hier tegen een perceel mais aan. De rest van het jaar heb je een mooi uitzicht over het open landschap van de Soester polder. Boven de beek zien we regelmatig een ijsvogel vliegen.

Na een kleine waterval, die laat zien dat er soms nog verrassend veel water door de beek stroomt, komen we bij een elektriciteitsmast. Daarin zitten vaak aalscholvers te drogen en na te genieten van een van de 20 soorten vis die in de Eem voorkomen. De witte vlekken op de grond geven aan dat je even moet opletten als je onder de mast door loopt. Rechts groeit pijlkruid in de beek. Daarna komen we bij de Eem. We kunnen hier even naar rechts gaan. 's Winters treffen we vaak de grote gele kwikstaart aan. Ijsvogel en grote gele kwikstaart houden van stromend water dat bij vorst open blijft en visjes en waterinsecten biedt. In de vijvers van de waterzuivering drijven altijd wel wat eenden en meeuwen.

Gelukkige ijsvogel, foto Peter van der Wijst

Snoepend bruin zandoogje, foto Adri Visch

Penseelkever, foto Peter van der Wijn

Bloeiende Bospaardenstaart foto rechts, Peter van der Wijn

Over de beukenblaadjes, foto Rosalie Kummel,

Gele Lissen met Klaproos , foto Peter van der Wijst

Kleine vuurvinder op hazenpootje, foto Adri Visch

Judasoren op een vlier, foto Dick Nagelhout

De Eem

We vervolgen het klompenpad langs de Eem. Dit is de kortste rivier van ons land. Nog een leuk weetje: het is de enige rivier die in Nederland begint en eindigt! Naast vrachtschepen zijn er ook veel plezierboten en - vooral in het weekend - roeiboten. Aan de overkant ligt het landgoed Coelhorst dat eigendom is van Natuurmonumenten. Daar horen we af en toe een raaf, maar deze mogen we helaas niet meetellen.

Vrachtboot voorbij "de heilige eik", foto Peter van der Wijst

Heilige eik

Nee deze benaming heeft geen religieuze wortels. Tijdens de Eemverbetering van begin jaren '70 werd afgesproken dat de rivier de Eem verbreed zou worden en dat er bochten zouden worden afgesneden om hem bevaarbaar te maken voor schepen tot ongeveer 1000 ton. Dicht bij de rivier staande bomen moesten worden verwijderd met uitzondering van een (1) markante eik. Die moest absoluut worden gespaard. Het gevolg is dat velen in de polder kunnen genieten van het zicht op een prachtige eik maar dat voor de scheepvaart een onoverzichtelijke smalle bocht in de Eem overbleef. Vanaf die tijd wordt de boom in bestuurlijke kringen vaak aangeduid met de Heilige eik.

RESTAURANT
DE KORTE DUINEN

Birkstraat 108 | 3768 HL Soest
035-6013720
info@dekorteduinen.nl
www.dekorteduinen.nl

Uitzicht op de Oude Kerk van Soest

Tot enkele jaren geleden werd in de broedtijd een deel van de route van het Klompenpad verlegd in verband met broedende weidevogels, maar dat is helaas niet meer nodig. Zo'n tien jaar geleden werden hier namelijk nog broedende kievieten, grutto's en tureluurs gezien. Inmiddels broeden er geen weidevogels meer. We lopen over de dijk die in 2014 is verhoogd. Bij het vernieuwen van de beschoeiing is rekening gehouden met overstekende reeën en paaiplaatsen voor vis. Aan de andere kant ligt nu op de verhoogde dijk een fietspad dat vanaf de fietsbrug naar het nieuwe ziekenhuis In Amersfoort voert. Hier zie je ook oude verdedigingswerken, onderdelen van de Grebbelinie. Op het water zie je altijd wel wilde eenden, futen en meerkoeften, meestal wel een waterhoen en soms een dodaars. Links heb je over de hooilanden een mooi uitzicht op de Oude Kerk van Soest.

Bloeiende paardenbloemen en pinksterbloemen, foto Peter van der Wijst

Klein geaderd witje op Jakobskruiskruid, foto Hans Visser

Na ongeveer 500 meter gaat de route linksaf door de weilanden. De meeste weilanden zijn wat eentonig van samenstelling. Veel Engels raaigras en weinig soorten insecten. Maar op een aantal percelen komen ook veel paardenbloemen en pinksterbloemen voor. Als de boer heeft gemaaid of mest heeft uitgereden zitten er volop kokmeeuwen. 's Winters zie je richting de fietsbrug veel ganzen (gauwe gans, kolkans, Canadese gans en enkele nijlganzen) en hier en daar in de bosjes ook koperwieken en kramsvogels.

Na het weiland komen we op de A.P. Hilhorstweg. Hier vindt jaarlijks het IVN-slootvissen plaats waarbij onder andere kikkervisjes, posthoornslakken, waterschorpioenen en de indrukwekkende geelgerande watertorren worden opgescheept.

Over de hoornaar en de paardenbijter

Tijd voor een persoonlijk intermezzo: Vorig jaar zagen we hier tijdens de vogeltelling een hoornaar die een paardenbijter te grazen nam. Om de prooi wat hanteerbaar te maken werd het achterlijf van het borststuk gescheiden. Met het borststuk vloog hij naar de overkant van de Eem. Verbouwereerd pakte Peter het nog kronkelende achterlijf en gooide het vervolgens – na studie – een meter verder weg. Even later kwam de hoornaar terug, precies naar de plaats delict, om het restant te zoeken. Dat is dus niet gelukt. Op een meter afstand zat nog een paardenbijter maar deze bleef, althans de minuten die we er nog stonden, buiten beeld.

rustende Paardenbijter, foto Ineke Bergfurt

Wandelen met Jacob van Lennep

De route gaat verder via de Spiekerweg naar de Peter van den Bremerweg. Deze weg was vroeger de hoofdweg tussen Soest en Amersfoort. Hoogstwaarschijnlijk is de schrijver Jacob van Lennep hierover van Amersfoort naar Soest gelopen en liet hij Ferdinand Huyck uit het gelijknamige boek hierlangs gaan. Het werd vroeger de Neerweg en Zwarteweg genoemd. De weg ligt deels op een dekzandrug. Dat is ook te zien aan de meidoorn die hier groeit. In het voorjaar tooit zij zich met prachtige bloesem en in het najaar hebben we dan veel rode bessen die ook kramsvogels weten te waarderen.

Het pad loopt verder door de weilanden. Hier hebben we een mooi zicht op de Van Lennepaan en de Ferdinand Huycklaan en wat verder op de toren van de Oude Kerk en de molen De Windhond.

Gezicht op de Ferdinand Huycklaan, foto Bert van Ee

Het Derde Erf

In de zomer staat er veel grote kattenstaart en moerasspirea langs de slootkanten dat bezocht wordt door o.a. honderden witjes (zie blz..11) De weilanden vormen een kwelgebied van de Utrechtse heuvelrug. Hier heeft zich veenmos gevormd dat gevoed werd door het water van de Soester Duinen. De bodem bevat dan ook turf, maar deze is nooit ontgonnen omdat er ook laagjes klei in voorkomen die afgezet zijn bij de overstromingen van de Zuiderzee. Daardoor was het als brandstof weinig geschikt. In de sloten komt hier en daar nog de zeldzame klimopwaterranonkel voor, een soort die kenmerkend is voor de kwelwatergebieden rond de Utrechtse heuvelrug. Aan het einde van de weilanden komen we bij de boerderij Het Derde Erf. Dit is tegenwoordig een biologisch dynamische balansboerderij waar geboerd wordt, maar ook een groot aantal andere activiteiten wordt georganiseerd.

Schaapskooi

De route loopt aan de overkant van de Birkstraat verder via een van de ecologisch interessante 'stegen' naar het Monnikenbos en de Korte Duinen, maar wij gaan hier linksaf. Links lag het eerder genoemde klooster Mariënhove, wat ook wel genoemd werd 'De Hof der zalige Maria in de Birckt'. Op de resten is een boerderij gebouwd, dit is het Tweede Erf of ook het Lange Huijs genoemd. Het was in de zeventiende eeuw een van de aanzienlijkste boerderijen van Soest. In 1951 is het afgebrand en daarna weer herbouwd. We zien hier nog een van de oude schaapskooien langs de Birkstraat en zijn dan weer terug bij de start van de wandeling en het verhaal.

Praktische informatie:

Meer informatie over de route is te vinden via: <http://www.klompenpaden.nl/paden/utrecht/203-derde-erfpad.html>

De route is minder geschikt voor wandelwagens.

Honden zijn niet toegestaan vanwege mogelijke verstoring van vee en wild

Auto's kunnen geparkeerd worden naast het Witte Huis aan de Zandlaan

Bronvermelding

- 1) Jan H.M. Hilhorst en Jos G.M. Hilhorst (2001): 'Soest, Hees en De Birk: van de achtste tot de zeventiende eeuw'. Uitgeverij Verloren, Hilversum.
- 2) Hans Kruiswijk (2012): 'Het Gagelgat. Door de eeuwen heen'. Stichting De Paardenkamp, Soest.
- 3) Hans Kruiswijk (2002): 'De duiven kennen het koren niet meer'. Boekhandel Van de Ven, Soest.
- 4) Ad Schoutens Advies & Begeleiding (2013): 'Inrichting- en beheerplan Melksteeg'. Gemeente Amersfoort. <http://www.amersfoort.nl/4/groenestad/Hoe-beheren-we-het-groen/Groenbeheerplannen/Beheerplan-Melksteeg.pdf>
- 5) Website <http://www.archiefeemland.nl>
- 6) Rogier van Vugt (2009): 'NatuurNabij februari 2009 - Bospaardenstaart oud nieuws!'. IVN Eemland.
- 7) Persoonlijke mededeling A. Miegies.
- 8) G.J.M. Derks en W.A. Heurneman (2010): 'Soest in de zeventiende en achttiende eeuw'. Historische Vereniging Soest/Soesterberg.

Schaapskooi bij het Tweede erf, foto Dick Nagelhout

Houtpantserjuffer, foto Adri Visch

WANDELINGEN en LEZINGEN

Eitjes van de Sleedoornpage zoeken in januari

zaterdag 31 januari 2015, 10:00

Start 10:00 uur (mits geen sneeuw of rijp).

Een activiteit van de Vlinderwerkgroep IVN Eemland is de Vlinderstichting.

Aanmelden verplicht via vlinders@ivn-eemland.nl,

Locatiegegevens volgen na aanmelding.

Baarnse Bos

8 februari 2015 om 14.00 uur

Locatie: Baarnse Bos

Startplaats: parkeerterrein bij Restaurant De Generaal,

Geneneaal van Heutszlaan 5, Baarn

Informatie: Gerrit Bons: gijsbons@hotmail.com

Deelname is gratis en aanmelden is niet nodig

Lezing over de activiteiten van de natuurwerkgroep Bunschoten

De Natuurwerkgroep Bunschoten is midden vorig jaar bij IVN Eemland gekomen.

Naast de maandelijkse inventarisatie van de plasjes ten noorden van de Westdijk in Bunschoten is de werkgroep ook actief op andere gebieden! Komt u vooral luisteren en kijken naar de boeiende presentatie van Wim Smeets

Maandag 2 maart 2015

Tijd: 20.00 uur

Locatie: NME Centrum Groene Inval

De Geerenweg 8

3741RS Baarn

Bomen op Groeneveld

Wandeling :Bomen op Groeneveld

8 maart 2015

Tijd: 14.00 uur

Locatie: park kasteel Groeneveld

Start: parkeerterrein van kasteel Groeneveld

Informatie: Pia Kleverlaan

Deelname is gratis en aanmelden is niet nodig

Lezing over solitaire en honingbijen te Soest

1 april 2015

Tijd: 19.30 uur

(zaal open: 19.00 uur)

Toegang: gratis, koffie en koek staan klaar!

Locatie: Gemeentehuis Soest - Restaurantruimte

Slootvissen, Alma Dijkgraaf

Natuur ... Natuurlijk !

Kijk 's hoeveel keer je ja kunt zeggen op de volgende vragen ?

Vind je het leuk om regelmatig in de natuur te struinen ?

Kijk je dan ook graag naar alles wat daar groeit en leeft ?

Ben je een beetje op de hoogte van deze 'natuurlijke' dingen ?

Of ben je nieuwsgierig en wil je iedere keer een beetje 'bij' leren ?

Zou je wat je aan natuurkennis hebt (of nog zult krijgen) willen overbrengen op kinderen van de basisschool ?

Heb je in de periode begin juni en in de maand oktober wel eens een uurtje over ?

Dáár zijn wij nieuwsgierig naar !

Wie zijn wij ?

Wij zijn een groep van enthousiaste mensen, die een paar keer per jaar met kinderen het bos of de polder in gaan om ze daar in verwondering te laten kennismaken met de natuur.

Een ontdekkingstocht met kinderen dus !

Door een vergrootglas kijken naar paddestoelen of kleine diertjes in dode bomen opzoeken (leuke engers dus).

Of je verbazen over al dat kleine grut, dat in onze slootjes leeft.

Lijkt je dat wel wat ?

Aarzel dan niet en bel of mail :

Scholenwerkgroep IVN Eemland :
Mary van der Bijl, tel.: 06-20184085
en Alma Dijkgraaf, tel.: 06-23034353
e-mail : scholen@ivn-eemland.nl

Foto bijtje, Peter van der Wijst

Van het Bestuur -Harm Jan Luth

Een duurzaam 2015

Om te beginnen wens ik u veel gezondheid, voor-spoed en duurzaamheid voor 2015. Met onze leden hebben we zaterdag 10 januari het begin van het nieuwe jaar gevierd met een druk bezochte receptie, een stormachtige wandeling over de Eng en een prachtige fotolezing van Wim Smeets. Tijdens de receptie heb ik de hartelijke groeten overgebracht van "onze" wethouders voor milieu en duurzaamheid Yvonne Kemmerling (Soest) en Margreet Breukelaar (Baarn). Ik sprak ze tijdens de gemeentelijke nieuwjaarsrecepties. Wim Smeets is coördinator van de Natuurwerkgroep Bunschoten. Deze werkgroep sloot zich vorig jaar aan bij IVN-Eemland, en daar zijn wij als bestuur heel blij mee. De bezoekers van de nieuwjaarsreceptie waren dat ook, want er was veel waardering voor zijn prachtige presentatie uit de regio Bunschoten, aan de noordkant van ons Eemland. Als u zich de eerste Nieuwsbrief weer even voor de geest haalt, met de foto van de roerdomp met het visje in de snavel, hebt u een beeld van wat het ge-oefende oog kan waarnemen.

Dan lijkt mij bomen fotograferen een heel stuk eenvoudiger. De bijlage van het Financieele Dagblad van 10 januari biedt een fotoreportage van "oude reuzen" uit de hele wereld. Het is niet mijn gewoonte om een boekbespreking te doen in deze column, maar deze keer maak ik, als bomenliefhebber, een uitzondering. Beth Moon fotografeerde 's werelds oudste bomen en heeft daarvan een prachtig fotoboek samengesteld met de titel "Ancient Trees, Portals of Time. Een van mijn favoriete bomen, de "kroeseboom" bij Fleringen in Twente, een vijfhonderdjarige eik, valt totaal in het niet bij een reuzen-eik uit Engeland. De Bowthorpe Oak in Bourne, Lincolnshire, is een naar schatting twaalfhonderdjarige zomereik (voor de liefhebber: *Quercus robur*). Hij is met zijn prachtige ruwe stam en knobbelige takken en enorme kroon een van de bekendste eiken uit West-Europa. Hij dankt zijn levensduur niet alleen aan de Engelse erfgoed-mentaliteit, maar zeker ook aan het nut dat hij heeft: schaduw, brandstof en veevoer. Is dat geen mooi voorbeeld van duurzaamheid?

Nieuwjaarswandeling over de Eng, foto Peter van der Wijst

Pieter aan het woord tijdens de Nieuwjaarswandeling, foto Peter van der Wijst

Minicursus naaldbomen

Op 4 en 7 februari organiseert de Natuuracademie Amersfoort en omgeving een minicursus over naaldbomen.

De Natuuracademie is een samenwerking van CNME 'Landgoed Schothorst', en de regionale afdelingen van KNNV en IVN.

Naaldbomen geven in de winter de bossen nog een groen aanzien. En met Kerstmis halen we zo'n groene naaldboom in huis en zingen "Oh dennenboom, Oh dennenboom". Naaldbomen staan in parken, tuinen en productiebossen. Maar niet alle naaldbomen zijn altijd groen en ze hebben ook niet allemaal naalden. In deze cursus gaan we de naaldbomen beter leren kennen aan de hand van levend materiaal. We kijken naar de naalden, de schubben en de kegels. Zo leren we het onderscheid tussen dennen, sparren en de andere families.

Het binnendeel van de minicursus wordt gegeven in het CNM 'de Schoolsteeg' Hamersveldseweg 107 te Leusden. Aanvang 19.30 uur. Tijdens de excursie op zaterdagmorgen bezoeken we het Pinetum Birkhoven te Amersfoort, waar meer dan honderd soorten naaldbomen voorkomen.

De cursus wordt gegeven door Wilma Verburg, vrijwilligster bij het Utrechts Landschap, Coördinator Pinetum.

U kunt zich opgeven via cnme@amersfoort.nl. De kosten bedragen € 15,-, incl koffie, thee en een korte handout. (leden KNNV en IVN Afdelingen Amersfoort €5,- korting)

Sandd

Port betaald
Port payé

Indien onbestelbaar:
Ereprijsstraat 88,
3765 AL Soest

*Eemland Diervoeders
Ook voor al uw
vogelbenodigdheden!*

**EEMLAND
DIERVOEDERS**

BIRKSTRAAT 125A
3768 HE SOEST
TELEFOON 033 461 87 14

INFO@EEMLANDDIERVOEDERS.NL
WWW.EEMLANDDIERVOEDERS.NL

MA T/M VR 8:00 - 18:00
ZATERDAG 8:00 - 12:00

DE GROOTSTE EN VOORDELIGSTE IN DIERVOEDING

Vier seizoenen, één tuincentrum!

Het tuincentrum waar het draait om alles dat leeft, groeit en bloeit. Een zee aan levend groen staat u als ontvangstcomité op te wachten. Met verkwikkende geuren en een bonte pracht aan kleuren. Heerlijk om in te vertoeven.

Veel van onze bezoekers maken van hun "tuininkopen" een uitje. Lekker tuinstruinen, kiezen uit de wekelijkse aanbiedingen, leerzaam praatje maken met onze medewerkers en andere groenliefhebbers en wat eten en drinken in ons restaurant De Kastelein.

't Vaarderhoogt houdt regelmatig leuke publieksmanifestaties. Wilt u daarvan op de hoogte worden gehouden, meld u dan aan op onze site www.vaarderhoogt.nl.

Dorresteinweg 72b Soest, 035 - 6012883, www.vaarderhoogt.nl